

ปัญหากฎหมายว่าด้วยความเป็นนิติบุคคลและความรับผิดชอบ
ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล

อรุณี สืบฤกษ์

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

นิติศาสตรมหาบัณฑิต

คณะนิติศาสตร์

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

2565

บทคัดย่อ

ชื่อการค้นคว้าอิสระ	ปัญหากฎหมายว่าด้วยความเป็นนิติบุคคลและความรับผิดของห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล
ชื่อผู้เขียน	นางสาวอรุณี สืบฤกษ์
ชื่อปริญญา	นิติศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2565

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ประเภทขององค์กรธุรกิจ โดยมุ่งเน้นศึกษา องค์กรธุรกิจประเภทห้างหุ้นส่วนสามัญ ในประเด็นของความเป็นนิติบุคคล และความรับผิดของผู้เป็นหุ้นส่วน ซึ่งเป็นปัญหาอยู่ว่า องค์กรธุรกิจในประเภทห้างหุ้นส่วนสามัญนี้ เมื่อจดทะเบียนแล้ว กฎหมายได้มอบสิทธิและหน้าที่ ที่ตามมาให้แก่ตัวห้างและผู้เป็นหุ้นส่วน แต่ผลของกฎหมายที่ได้มอบให้ นั้น เพียงพอหรือไม่ที่จะสามารถคุ้มครอง หรือเป็นเครื่องมือที่ช่วยลดความเสี่ยงให้กับผู้ประกอบการ ซึ่งถือได้ว่าเป็นผู้ลงทุนทำธุรกิจก่อให้เกิดเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจได้อีกกำลังหนึ่ง แต่เห็นได้จากประเด็นปัญหา ในเรื่องความเป็นนิติบุคคล และความรับผิดของห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล แท้จริงแล้วโดยหลักของความเป็นนิติบุคคล ย่อมต้องแยกตัวห้าง ออกจาก ผู้เป็นหุ้นส่วนซึ่งถือว่าเป็นบุคคลธรรมดา แต่ผลสุดท้ายแล้วความเป็นนิติบุคคลสำหรับองค์กรธุรกิจประเภทห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคลนี้ ตัวห้างกับตัวผู้เป็นหุ้นส่วนก็ได้แยกขาดออกจากกันโดยเด็ดขาด ก็เนื่องจากผู้เป็นหุ้นส่วน ย่อมมีสิทธิเข้ามาบริหารจัดการได้ทุกคนและมีผลผูกพันร่วมกัน และเมื่อเป็นนิติบุคคลแล้ว ตามหลักกฎหมายของความเป็นนิติบุคคล จะต้องมีการจำกัดความรับผิด แต่ในกรณีของห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคลนี้ หุ้นส่วนทุกคนต้องรับผิดแบบไม่จำกัด ซึ่งมีความแตกต่างจากองค์กรธุรกิจประเภทห้างหุ้นส่วนจำกัดและบริษัทจำกัด ซึ่งองค์กรธุรกิจที่กล่าวมานี้ได้รับประโยชน์จากความเป็นนิติบุคคล ในประเด็นที่มีความสำคัญนั้นคือ เรื่องของการจำกัดความรับผิดให้กับตัวหุ้นส่วน หรือตัวผู้ถือหุ้น

ดังนั้นนำมาสู่ปัญหาที่ผู้ศึกษาให้ความสนใจว่า ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล จะได้รับประโยชน์อย่างไร เมื่อจดทะเบียนในรูปแบบเดียวกันกับองค์กรธุรกิจประเภท ห้างหุ้นส่วนจำกัด และ บริษัทจำกัด ซึ่งแสดงให้เห็นถึงปัญหาว่าหุ้นส่วนมีภาระที่เพิ่มขึ้น แต่มิได้รับประโยชน์จากการเป็นนิติบุคคล

ตามกฎหมายได้อย่างเต็มที่และมากเพียงพอ หรือมิได้มีความเท่าเทียมกันกับองค์กรธุรกิจอื่น ๆ ที่จดทะเบียนและมีสถานะความเป็นนิติบุคคลเหมือนกัน

ด้วยเหตุผลตามที่กล่าวไว้ข้างต้น ผู้ศึกษาเห็นสมควรให้มีการปรับปรุงแก้ไขในเรื่องของความเป็นนิติบุคคล และการจำกัดความรับผิดให้แก่องค์กรธุรกิจประเภทห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ซึ่งมีข้อเสนอแนะสำคัญ ออกเป็น 2 ประการคือ

ประการที่หนึ่ง ควรยกเลิกการจดทะเบียน กล่าวคือไม่ควรให้มีการจดทะเบียนสำหรับห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล (แต่ยังคงไว้ซึ่งห้างหุ้นส่วนสามัญธรรมดา) ในประการสำคัญคือ เนื่องจากยุคสมัยของการลงทุนในโลกธุรกิจปัจจุบันมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ซึ่งองค์กรธุรกิจประเภทห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคลนี้ได้รับความนิยมในการจัดตั้ง สามารถดูจากสถิติของการจดทะเบียนองค์กรธุรกิจจากกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เห็นได้โดยชัดเจนจากจำนวนผู้ประกอบการที่มายื่นขอจดทะเบียน ซึ่งธุรกิจที่ได้รับความนิยมจดทะเบียนจัดตั้งมากที่สุดนั้น อันดับหนึ่งคือองค์กรธุรกิจในรูปแบบ บริษัท จำกัด และห้างหุ้นส่วนจำกัด ตามลำดับ ด้วยเหตุผลสำคัญนั้น คือ การมีตัวตนเป็นนิติบุคคลตามที่กฎหมายได้มอบให้ และมาพร้อมกับการจำกัดความรับผิด ซึ่งการจำกัดความรับผิดเป็นเครื่องมือหรือช่องทางอย่างหนึ่งที่สามารถช่วยในเรื่องของการลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในการดำเนินธุรกิจได้ และจากการศึกษากฎหมายห้างหุ้นส่วนของสหราชอาณาจักรเห็นได้ชัดเจนว่า ทางสหราชอาณาจักรนั้นมีเพียงห้างหุ้นส่วนสามัญเท่านั้น มิได้มีตัวเลือกในการให้จดทะเบียนให้กับห้างหุ้นส่วนสามัญ เนื่องจากทางเลือกดังกล่าวจะก่อให้เกิดผลเสียหลายประการ เช่น จะทำให้โครงสร้างของห้างหุ้นส่วนเกิดความยุ่งยากซับซ้อน ซึ่งขัดกับหัวใจสำคัญของการรวมกลุ่มซึ่งให้ความสำคัญกับความเรียบง่าย และยืดหยุ่น รวมถึงค่าใช้จ่ายที่เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้การจดทะเบียนเป็นประโยชน์สำหรับประชาชนทั่วไปเท่านั้น อาจไม่เกิดแรงจูงใจให้กับห้างหุ้นส่วนที่จะจดทะเบียน ซึ่งจำนวนของห้างหุ้นส่วนสามัญที่จดทะเบียนนั้นมีไม่มากนัก เพราะทางเลือกนี้ไม่ได้ให้ประโยชน์ในเรื่องของความเป็นนิติบุคคลแก่ห้างอย่างแท้จริง และ

ข้อเสนอแนะประการที่สองคือ ในประเด็นของความรับผิดนั้น ผู้ศึกษามีความเห็นไว้สำหรับประเทศไทยควรนำ กฎหมายห้างหุ้นส่วนของสหราชอาณาจักร ประเภทห้างหุ้นส่วนจำกัดความรับผิด มาเป็นต้นแบบ ในการปรับปรุง แก้ไข เพิ่มเติม เนื่องด้วยกฎหมายห้างหุ้นส่วนของประเทศไทยนั้น เป็นกฎหมายที่บังคับใช้กันมานาน ยังมิได้มีการแก้ไขปรับปรุงเพิ่มเติม เพื่อให้มีความสอดคล้องกับยุคการค้าการลงทุนในปัจจุบัน ซึ่งจากการศึกษากฎหมายห้างหุ้นส่วนของสหราชอาณาจักร ผู้ศึกษาได้ทราบถึงประเภทของห้างหุ้นส่วน ประเภทใหม่ของทางสหราชอาณาจักร นั่นคือ ห้างหุ้นส่วนจำกัดความรับผิด ซึ่งถูกเรียกว่าเป็น “นวัตกรรมสำคัญชิ้นแรกแห่งสหัสวรรษ” (First Fundamental Innovation in this Respect in this Century) จุดเด่นที่ทำให้ ห้างหุ้นส่วนจำกัดความรับผิดแตกต่างจากห้างหุ้นส่วนประเภทอื่นนั้นคือ หนึ่งเป็นองค์กรทางธุรกิจที่มีอัตลักษณ์ทางกฎหมายแยก

ต่างหาก สามารถทำสัญญาในชื่อตนเองได้ และสองคือ การจำกัดความรับผิด คือมีความรับผิดจำกัด ความรับผิดของสมาชิก ของห้างหุ้นส่วนจำกัดความรับผิดนั้น จำกัดอยู่ที่จำนวนทุนของพวกเขา สิ่งที่ ได้กล่าวไว้ทั้งหมดนี้ ซึ่งผู้ศึกษาได้เห็นถึงประโยชน์และความสำคัญดังกล่าว และด้วยความปรารถนาที่ อยากจะได้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับกฎหมายห้างหุ้นส่วนของประเทศไทยไปในทิศทางที่ ทันสมัยขึ้นและเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ ให้มีความพัฒนาปรับปรุง ให้กฎหมายห้างหุ้นส่วนของ ประเทศไทยมีความสอดคล้องกับนานาประเทศ เพื่อเพิ่มสนับสนุนการลงทุน พร้อมกับเป็นการช่วยลด ความเสี่ยงให้กับผู้ประกอบการ ก่อให้เกิดประโยชน์กับประเทศชาติสืบไป

ABSTRACT

Title of Independent Study	Legal Problem Concerning Juristic Persons and Liability of Registered Ordinary Partnerships
Author	Miss Arunee Sueblerk
Degree	Master of Laws
Year	2022

The purpose of this independent study is to study the type of business entity by focusing on the ordinary partnership, its status of juristic person and liability of partners. Once the ordinary partnership is registered, the partnership and its partners will be assigned of rights and duties by the law. However, the question is that, is the effect of the rights and duty assignment by the sufficient to protect or to serve as a risk-reducing tool for business owners, since they could be considered the main contributors of the cash flows in the economy. Actually, the status of a juristic person must be separated from the partnership and its partners (ordinary persons) themselves. Still, the status of juristic person for an ordinary partnership and the partners could not be separated entirely since all the partners have the rights to manage the partnership and there is a collective consequence. Once the ordinary partnership is a juristic person, there should be a limit of liability based on the general principle of juristic person. However, in case of an ordinary partnership, all the partners have unlimited liabilities. This is the main difference from limited company and limited partnership as they receive the full benefit of being a juristic person, which is the limit of liability of partners or stockholders.

Thus, this leads to an interesting question, which is how an ordinary partnership will benefit from the registration like a limited company or limited partnership. This also shows that the partnership will have more obligations once registered but does

not receive any benefit of being registered fully or equally with other registered business entities that have statuses of juristic person.

According to the reasons above, I consider that there should be revisions on the status of a juristic person for ordinary partnership and a limit of liability of an ordinary partnership. I have 2 suggestions as follows.

My first suggestion is that the registration should be cancelled. This means that an ordinary partnership should not be registered at all (the status of the ordinary partnership still exist though). More importantly, while the investments in current days are extremely expansive, the ordinary partnership is still not a popular choice for doing business. Such claim can be referred by statistics of business registration of Department of Business Development. The most popular business entity is limited company and limited partnership as the 2nd most popular. The reason for this popularity is that the concrete identity of a juristic person that comes with a limit of liability. Such limit of liability is a tool or method that helps reducing the risk of business operation. Furthermore, based on research on the law of United Kingdom, it is evident that the law of United Kingdom has only a non-registered ordinary partnership and there is no choice for registration since the registration might cause several harmful effects to the partnership such as the increased complexity of the structure of the ordinary partnership, which is against the legal intention to make the ordinary partnership simple and flexible. The harmful effect also includes the increased costs. Besides, the registration only benefits the public and might not be a good motivation for the registration by the ordinary partnership. As a result, the number of registered ordinary partnership is not a lot since the registration does not provide a real benefit to it.

My 2nd suggestion is that, regarding the liability, I suggested that Thailand should use the partnership law, limited partnership section, of United Kingdom, as a model for improving, revising, and adding more regulations into the law. Since the law in Thailand has been used for a long time without any significant revision. Therefore, to adapt to the investment in the current time, I studied a law of ordinary partnership of United Kingdom to learn about a new type of partnership in such law, which is called “First Fundamental Innovation in this Respect in this Century”. The main strength that distinguishes this ordinary partnership from other partnerships is (1) this ordinary

partnership has its own characteristics as it allows the partners to enter the contract by themselves, using their own names, and (2) the limit of liability, a partner has limited liability, based on their capitals. In conclusion, I learnt about the benefit and the importance of such concept. I also wish to see the change in ordinary partnership law in Thailand to be more up-to-date and beneficial to the country. The law should be improved to be similar to other countries and to promote the investment while reducing the risks that the business owners must face. This will ultimately benefit Thailand as a whole.